Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Sorilan koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

- Miten ryhmäytätte lapset?

Ensimmäiset päivät ja viikot keskitytään ryhmäyttämiseen. Leikimme tutustumisleikkejä ja opimme tuntemaan toisemme. Leikeissä vaihtelemme niin leikkikavereita kuin leikkejäkin, jotta kaikki löytävät itselleen mieluisaa tekemistä ja tutustuu eskarikavereihin. Suurin osa ryhmän lapsista on tuttuja toisilleen jo päiväkodista, joten uusien lasten ryhmäytymiseen kiinnitetään erityistä huomiota, jotta he löytävät kavereita ja pääsevät osaksi ryhmää. Ryhmän aikuiset ovat mukana leikeissä. Eskarin säännöt laaditaan yhdessä lasten kanssa. Säännöt esitetään kuvin ja laitetaan kaikkien nähtäville, jotta niihin voidaan palata tarvittaessa.

- Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?

Esiopetusryhmä on pieni ja henkilöstöresurssi hyvä. Ryhmän kasvattajat ovat läsnä ja lasten saatavilla. Lapsilta on kysytty kauden alussa toiveita mitä haluaisivat eskarissa tehdä ja oppia. Heidän toiveisiinsa ja ajatuksiinsa tartutaan ja niitä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Lasten mielenkiinnon kohteiden kohteita otetaan mukaan.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Eskariryhmä toimii viikoittain pienryhmissä, joista yksi pienryhmä on tunne- ja vuorovaikutustaitoryhmä, jossa luetaan kirjoja, jutellaan, tehdään lasnäoloharjoituksia, käytetään erilaisia tunnetaitokortteja ja muita kuvia esim. tunteiden tunnistamiseen ja nimeämiseen.	Eskarin aikuiset ovat läsnä leikeissä ja valvovat aktiivisesti ulkoilussa. Läsnäolo ehkäisee kiusaamista ja aikuinen pystyy puuttumaan kuulemaansa ja näkemäänsä kiusaamiseen nopeasti. Eskarin turvallinen ilmapiiri ehkäisee myös kiusaamista ja rohkaisee lapsia kertomaan aikuiselle, jos heille tulee paha mieli leikeissä tapahtuneista asioista tai jos he kokevat tulleensa kiusatuksi. Miten minulla menee-kysely toimii myös hyvä keinona jutella lasten	Ryhmän aikuiset toimivat postiviisen pedagogiikan keinoja käyttämällä. Keskitymme hyvä havainnoimiseen ja sanoitamme tapahtuneita asioista ja kehumme lapsia käyttämällä vahvuussanastoa ja nimeämme vahvuuksia. Näin lapset oppivat ensin tunnistamaan vahvuuksia ja siten myös itse huomaamaan vahvuuksia niin itsessään kuin kavereissaan.	Ennaltaehkäisy: • ennaltaehkäisy: Kunnioittava puhetapa • Varhainen puuttuminen esim. Pisara-puuttuminen (pieniin kahinoihin puuttuminen ennen kuin ne suurenevat) • Kohtaamiset arjessa • Koululla nollatoleranssi kiusaamisen suhteen Kiusaamistapauksissa tai muissa vakavammissa riitatilanteissa täytetään tilannekartoituslomake, johon kirjataan tapahtumien kulku, toimenpiteet (jatkoselvittelyn kulku, seurantatapaamisen ajankohta ja mahdolliset

	kanssa kiusaamisesta ja eskarin kaveriasioista rauhassa jokaisen lapsen kanssa.		seuraumukset) ja seuranta. Koulun opiskeluhuollosta koulukuraattori ja koulupsykologi ovat myös esiopetuksen oppilaiden käytössä.

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

1. Ryhmän aikuiset kiinnittävät huomiota selkeään puheeseen ja lyhyisiin ohjeistuksiin niin siirtymätilanteissa kuin opetustilanteissa. Näin lasten on ymmärtää ohjeet ja toimia niiden mukaisesti. Ryhmässä on käytössä kuvatuki esim. päiväjärjestyksen esittämiseen ja se on lapsille hyvin tärkeä. Kuvat auttavat heitä hahmottamaan päivänkulkua. Tänä vuonna keskitymme aiempaa enemmän asioiden nimeämiseen ryhmän tarpeiden mukaisesti.

2. Ryhmässä luetaan joka päivä satuja lepohetkellä. Koulun 3. ja 4. luokkalaiset käyvät kerran viikossa lukemassa eskareille osana heidän lukutaitotyötään. Aamupiireillä tavutamme joka päivä esim. päivän ruokalistan. Uuteen kirjaimeen tutustuessa leikimme laiva on lastattu leikkiä, riimittelemme, leikimme sanoilla ja tavuilla. Eskarikirjan digitehtäviä tehdessä leikittelemme niin ikään sanoilla ja kääntelemme sanoja ja lisäämme ja poistamme kirjaimia. Tämä on lapsille hyvin mieleistä leikkiä ja samalla monipuolista oppimista.

3. Lasten kanssa on ollut suunnitelmissa Lukujuhlan viettäminen. Ideointi on vielä kesken.

4. Kuka-vastaava jakaa osaamistaan esim. käymiensä koulutusten jälkeen.

5. Lukeva varhaiskasvatus kysely on työn alla. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan kyselyn tulokset.

6. Esiopetuksen lukutaitotyön kehittämisteema on lukemaan innostava ympäristö. Koululla käy kirjastoauto, josta lapset kukin vuorollaan saa käydä lainaamassa kirjoja ryhmän yhteisen kirjahyllyyn. Suunnitteilla lukujuhlat ja joki muu lukemiseen liittyvä tapahtuma. Ryhmän kirjahylly on vapaassa käytössä. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötunneille suunniteltu toiminnallisen äidinkielen harjoituksia ja yhteisiä lukuhetkiä.

Kielellinen lukutaito: Harjoitellaan ymmärtämään ja tuottamaan puhuttua kieltä. Harjoitellaan myös kirjoittamista jonkin verran

Visuaalinen lukutaito: Harjoitellaan monenlaisten kuvien, mainosten, infolehtisten tulkintaa.

Audiovisuaalinen lukutaito: Harjoitellaan puheen/luetun tekstin ymmärtämistä.

Digitaalinen lukutaito: Harjoitellaan tiedon etsimistä esim. nettisivuilta. Etsitään lasten kanssa esim. hamahelmi- ja plusplus rakennelmien ohjeita.

Medialukutaito: Arvioidaan median sisältöjä esim. mainokset, uutiset. Katsotaan viikoittain Lasten uutiset

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

Sorilan esiopetuksessa ja koululla on monipuolinen piha ja melko hyvä valikoima ulkoliikuntaan sopivia välineitä. Lapset pelaavat välitunneilla jalkapalloa, sulkapalloa ja erilaisia liikuntaleikkejä niin omatoimisesti kuin aikuisen kanssa. Talvisin lapset voivat myös hiihtää pihassa ja laskea mäkeä.

Esiopetuksen lapset osallistuvat maanantaisin Lupa harrastaa kerhoon ja oma salivuoro on keskiviikkoisin 8.30-10.30.

Kehittämiskohde: Motoristen taitojen kehittäminen ja toiminnallisuuden lisääminen.

Toiminnallista oppimista on jo luokkatiloissa ja tämän vuoden tavoitteena on lisätä oppimista myös liikuntasaliin erilaisiin leikkeihin ja peleihin, jolloin lapset saavat enemmän liikettä kuin luokkatiloissa.

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Luontosuhteen vahvistaminen:

Sorilan esiopetuksella on loistava monipuolinen ja monimuotoinen piha ja ulkoiluympäristö. Koulun ulkoilu/välituntialueeseen kuuluu nk. pikkumetsä, jossa lapset saavat leikkiä ja rakennella majoja. Lapset seuraavat vuodenaikojen muutoksia, eläimiä ja erilaisten kasvien kasvua. Aivan koulun vieressä on nk. iso metsä, jossa käymme säännöllisesti oppimassa ja leikkimässä. Jokaisella metsäretkellä on aluksi oppimistuokio, joka voi olla musiikkia, matemaattisia taitoja, ympäristökasvatusta, kielellisiä taitoja jne. Oppimistuokion jälkeen lapsilla on aikaa vapaalle leikille.

Yksikön vahvuus on sen sijainti luonto lähellä ja sitä hyödynnetään monella tapaa. Meidän yksikössä vahvistetaan tänä lukuvuonna luonnossa oppimista. Jokainen metsäretki sisältää oppimistuokion, jonka avulla edistetään liikunnallista elämäntapaa ja vahvistetaan luontosuhdetta. Vapaassa leikissä lapset tekevät majoja ja "ruokaa" metsän antimista. Samalla he tekevät havaintoja ympäristöstä. Lasten kanssa käydään aina ennen metsäretkeä metsäsäännöt läpi. Metsäsäännöillä kunnioitetaan luontoa ja eläimiä ja kavereita.